

עד-כאן 17

הידיעון למחנכים להיסטוריה בחמ"ד

משולחן המפמ"ר

בלהה גליקסברג - מפמ"ר היסטוריה ומפ"א אזרחות בחמ"ד

שלומות לקהילת המחנכים להיסטוריה בחמ"ד,

פרשיות ספר "במדבר" שאנו קוראים בשבתות בתקופה זו, מאופיינות ב"מיפקדי אוכלוסין". ספירות אלו מבטאות חיבה וכמיהה. הקב"ה מונה את עם ישראל במסע במדבר מעת לעת, כאותו רועה צאנו הדואג לכל **אחת ואחד** ומבקר כי **כולם** תחת שבטו.

הביטוי בפסוק השני בתחילת ספר במדבר מבטא נכונה את הייחוד והיחד שלאורך כל הספר: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל ... **במספר שמות בני ישראל**". מצד אחד יש **מספר** כללי של מיפקד, ומצד שני יש **שמות** לכל אחת ואחד.

רעיון זה הינו ביסודו רעיון חינוכי נשגב. כמחנכים להיסטוריה בחמ"ד עלינו תמיד לראות את עצמנו **ביחד** כקהילת למידה אחת גדולה ומאוחדת הנמצאת בשליחות ציבורית חינוכית גדולה ומשמעותית של לימוד ההיסטוריה, עיצוב זיכרון וזהות ציונית-דתית. לצד זה עלינו תמיד לראות כל **תלמידה ותלמיד** באופן ייחודי ואת היכולת שלנו לתת להם מענה הולם ולהיות משפיעים ומושפעים יחדיו.

זוהי הזדמנות טובה לאחל לכולכם כקהילה אחת שלמה ולכל אחת ואחד מכם באופן אישי ברכת תודה והערכה על השקעתכם הרבה בתלמידיכם-תלמידינו. ברכת הצלחה רבה בעז"ה לכל תלמידי החמ"ד שייבחנו ממש בימים הקרובים בהיסטוריה ומספר ימים לאחר מכן באזרחות.

כולנו מתרגשים לקראת הכנס השנתי שלנו שיתקיים במסגרת הכנס למנהיגי חינוך אי"ה ביום שני י"ט תמוז 2.7.18 בבנייני האומה בירושלים. הכנס יעמוד בסימן 70 שנה למדינת ישראל לאור חזון הנביאים ויבחן את סוגיית **הממלכתיות** מהיבטים היסטוריים שונים. נא הזדרזו להירשם למען היערכות מיטבית לקראת בואכם.

נא שימו לב לכתוב בטופס הרישום במשבצת 'תפקיד' – מורה להיסטוריה ו/או אזרחות. כל רישום אחר (כמו בעלי תפקידים) ישבץ אתכם למושב בוקר אחר. ועניין נוסף – המשרד מאפשר להגיש בקשות לשעות תיגבור למגמות היסטוריה. כל הפרטים בקישור [המצורף](#). שימו לב שניתן להגיש את הבקשה עד לסוף השבוע הקרוב. להלן [קישור](#) לאיגרת משולחן המפמ"ר שפורסמה לא מכבר. מזכירה כי באיגרת יש התייחסות לתכנית 'חמ"ד ועד' במתכונת מחודשת ועוד נושאים חשובים לשימושכם.

ומה בידיעון שלפנינו? הפעם מוקדש ה'עד-כאן' ליוזמות של מורים ומדריכים בבחינת השראה לכולנו. מדובר ביוזמות מרשימות ומרתקות של חדשנות פדגוגית בתחומים שונים. תודה למורים – אבי דסקל משיבת חמ"ד גבעת-שמואל, סנאית טוויזר מתיכון חמ"ד אפלמן דימונה, מוני גולדשטיין משיבת חמ"ד צביה אלישיב בלוד, עדי אנגל מתיכון חמ"ד פלך ירושלים ולמדריכות רות נעמת מאולפנת חמ"ד השומרון באלקנה והילה שכטר מאולפנת חמ"ד חן במדבר בבאר שבע.

בפינה 'כלי בקליק' מציגה המדריכה מוריה בר-און כלי דיגיטלי מעניין ה-ZOOM. המדריכה שרית יפה מציגה מערך שיעור מעניין בנושא – לימוד העליות דרך שירים. מערך השיעור לקוח מתכנית 'באר'. מעין טעימה קטנה לסוג המפגשים המתנהלים בתכנית 'באר' בין המורה לתלמידיו לאחר שלמדו באופן מתקשב את נושא העליות. ונסיים בסיפורו של מקום – מוזיאון מכון איילון ברחובות.

ברכת תודה גדולה לשותפיי בהפקת העיתון – למדריכים אסתר קליין, מיכל לוי ואוריאל אסולין.

להתראות בכנס!

בהערכה רבה

לאהה

פעילות ישיבת בני עקיבא גבעת שמואל ביום הזיכרון לחללי צה"ל - תשע"ח אבי דסקל- מחנך להיסטוריה בישיבת בני"ע חמ"ד גבעת שמואל

בשנים האחרונות, ישיבתנו, ישיבת חמ"ד גבעת שמואל, אימצה לעצמה נוהג שבו ביום הזיכרון כל שכבה מאמצת לעצמה בית עלמין לחללי צה"ל. עד כה ישיבתנו פקדה את בתי העלמין בנחלת יצחק וקריית ענבים - בית עלמין חטיבתי לחללי חטיבת הראל. שם התלמידים מקבלים הדרכה היסטורית על המקום ומתייחדים בטקס עם משפחות החללים.

השנה, ביום הזיכרון. פקדנו לראשונה את בית העלמין המיוחד: בית העלמין ההיסטורי ברוב טרומפלדור בתל אביב. אל הביקור והטקס הצטרפה הפעם המפמ"רית בלהה גליקסברג. בבית עלמין זה קבורים 57 מלוחמי המחתרות וחללי צה"ל. ייחודו של בית עלמין זה שהוא נוסד בשנת 1902, עוד בטרם נולדה תל אביב. בחזונו של שמעון רוקח הוא סימן את הטריטוריה של העיר העתיקה באמצעות בית העלמין. מקום זה הפך להיות פנתאון של גדולי הציונות: המשורר הלאומי ביאליק, אבי הציונות הרוחנית אחד העם, מייסד ההגנה אליהו גולומב, מייסד חיל האוויר דב הוז, דיזינגוף ועוד. בחלקה הצבאית קבורים חללי המאורעות: מאורעות

תרפ"א, תרפ"ט ותרצ"ו-תרצ"ט. בציר של זמן עצוב, לכל גל מאורעות יש את החלקה שלו.

לאחר סקירה היסטורית אודות גלי המאורעות בתל-אביב ומשמעותם בבית העלמין, פקדנו את חלקת גדולי הציונות במלאת 120 שנה לתנועה הציונית 70 שנה למדינה. תלמידינו השתתפו בטקס שמארגן מידי שנה על

ידי תא "ותיקי ההגנה בתל-אביב". תלמידים זכו לתשבחות בכך שמדובר בבית הספר הראשון שמשתתף בטקס זה. בנוסף הם קיבלו ציון לשבח על התנהגותם והתנהלותם במהלך ההדרכה והטקס. הטקס הסתיים בהנחת זרים ובשירת 'התקווה'. מארגני הטקס כיבדו את המפמ"רית בהנחת זר. כך חיברו תלמידינו בין שלושת התאריכים המרכזיים השנה: 120 שנה לציונות של הרצל, 100 שנה להצהרת בלפור 70 שנה להקמת המדינה.

פרויקט "הייטק עצמאות"

סנאית טוויזר, מחנכת להיסטוריה בתיכון הרב תחומי חמ"ד אפלמן דימונה

לקראת ציון 70 שנה להקמת מדינת ישראל, שבו מדינתנו חוגגת שבעים שנים של יצירה, לכללה, צמיחה תרבותית, בניית תשתיות, אתגרים של מאבקים על הצביון ומלחמות על הקיום, נולד הרעיון לחבר את התלמידים בביה"ס הרב תחומי חמ"ד אפלמן לקראת האירוע ולצעוד צעד אחד אחורה ולהתבונן מאותה נקודת הזמן במבט היסטורי על הדרך להקמת המדינה ועל שנותיה הראשונות הגורליות והחשובות.

במסגרת הפעלת פרויקטים בבית הספר הוחלט על מקום הפרויקט: כיכר העצמאות בדימונה. כיכר העצמאות הינה כיכר תנועה הנמצאת בחלקה המזרחי של העיר דימונה. גודלה של הכיכר הוא כדונם. בשטחה קיימים אלמנטים שונים הקשורים להקמת מדינת ישראל כגון: חומה ומגדל, סמל המנורה, סמל הפלמ"ח, יחידות צה"ל, פסל דוד בן גוריון ועוד. מיקומה של הכיכר הוא באזור מרכזי, בו חולפות מכוניות רבות בדרך לשכונות גדולות ומרכזיות בעיר. רבים חולפים ועוברים בכיכר ולרוב לא מייחסים משמעות לאלמנטים הקיימים בה. הרעיון המרכזי היה להפוך את האלמנטים בכיכר מתפאורה בלבד לנושאים לחקר וללימוד משמעותית רב תחומית. לחשוף את התלמידים לידע כללי התורם ומשפר את הלמידה לקראת לימודי היסטוריה בבית הספר.

בפרויקט משולבת טכנולוגיית Wandering – למידה מבוססת מקום. טכנולוגיה זו היא פלטפורמה המאפשרת למידה של מספר תחומי דעת, כאשר כל תחום תורם זווית הסתכלות ייחודית על מקום הלמידה. למידה מבוססת מקום מאפשרת דיאלוג על ערכים, ידע, תפיסות, מקומות ועוד. הלמידה היא תהליכית והיא מסתמכת על הסביבה הקרובה של הלומד

תוך מיצוי האפשרויות הלימודיות בה. היא מאפשרת בניית תחנות ופעילויות חקר ולמידה. התוצר הסופי מביא למעשה לתוצאה של קהילה לומדת.

שלבים בבניית הפרויקט:

נבחרה קבוצת תלמידים לביצוע הפרויקט מכיתה י' נחשון.

התלמידים היו שותפים לחקר המיצגים בכיכר העצמאות, כאשר כל מיצג מהווה תחנת חקר והפעלה. בשלב ראשון התקיים סיור בכיכר. בסיור התלמידים נחשפו והכירו את המיצגים בכיכר. כל שני תלמידים התבקשו לבחור מיצג שמעניין אותם ולאסוף מידע עליו מהמקום,

כגון צילום המיצג, שימת דגש לפרטים הנמצאים במיצג ומסביב לו, חקר ולמידה על המיצג ועוד. כל אלו יתרמו בהמשך לבניית תחנה על המיצג שנבחר.

התלמידים השתתפו בסדנאות הדרכה מטעם רשת עמל. בסדנא התלמידים קיבלו הדרכה כללית על "למידה מבוססת מקום" ועל הפעלת הטכנולוגיה. בצד הטכנולוגי - התלמידים חיברו שאלה מתוקשבת והפעלה סביב התחנה הנבחרת, צירפו סרטונים וטקסט מידע היסטורי

אודות המיצג. בסדנא האחרונה, התלמידים למדו כיצד להפוך את התחנות למשחק טכנולוגי- התוצר הסופי של הפרויקט.

התחנות נבנו בחדרי מחשבים ע"י התלמידים בליווי צוות המורים. בכל פעם התחנות התעדכנו והשתפרו בהתאם להארות והערות של צוות ההדרכה.

בהמשך, תלמידי הפרויקט יפעילו קבוצות תלמידים משכבות י' - יא' ע"י הפעלת המשחק הטכנולוגי בכיכר העצמאות. התלמידים יגיעו פיזית לכיכר ויתחילו לשחק. במהלך המשחק, כל קבוצה אמורה לעבור מתחנה לתחנה, לצפות בסרטונים ובתמונות ולענות על השאלות. הקבוצה שתצבור הכי הרבה נקודות, בזמן הכי מהיר, היא המנצחת.

חשיבות הפרויקט באה לידי ביטוי בכך שהוא מוכוון קהילה הן בפן הערכי והן בפן הלימודי. התלמידים חווים למידה משמעותית מאתגרת ומעוררת עניין על מיצגים שהיו אבני דרך בהקמת מדינת ישראל. השתתפות תלמידים/תושבי עיר נוספים במשחק בכיכר העצמאות יתרמו לחיזוק הקשר לערכיה וסמליה של המדינה, לחיזוק השייכות למדינה, לחיבור וטיפוח הזהות הלאומית היהודית ולחיזוק הזיקה למורשת היהודית העוברת מדור לדור. הפרויקט מעניק לתושבים ולמבקרים בו תחושה של קשר לעבר ושל המשכיות לעתיד: "עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל."

תלמידות עם ערכים

רות נעמת, מחנכת להיסטוריה באולפנת חמ"ד השומרון אלקנה ומדריכה להיסטוריה בחמ"ד במינהל לחינוך התיישבותי

במהלך שנת הלימודים הנוכחית כתבו בנות כיתה י' ערכים לויקיפדיה ישראל. הפרויקט התקיים במסגרת שיעורי לשון (שעתיים שבועיות) בשיתוף עם לימודי היסטוריה (על חשבון שעתיים פרטניות ולא במסגרת שעות הוראת היסטוריה). הציון על העבודות ניתן כהערכה חלופית בעברית.

הרעיון התגלגל לי בראש כשנה לפני כן כאשר השתתפתי בהשתלמות של הפיקוח על כתיבת ערכים בוויקיפדיה בהנחייתה של המדריכה רקפת ענזי. ויקיפדיה מצטיירת לנו בראש-מורי היסטוריה - כלא רצינית ולא מדעית. העובדה הראשונה היא שכולם משתמשים בה! ולכן, אנחנו לא יכולים להתעלם מהנוכחות המרכזית שלה במרחב הווירטואלי. הדבר השני שהתחדש לי זה היכולת שלנו להשפיע והרצינות שנדרשת כדי לכתוב ערך.

בנוסף לכך, הבנתי שחייב להיות שיתוף פעולה בין מקצוע העברית לבין היסטוריה - שני מקצועות המשולבים אחד בשני.

במשך שנה שלמה, וביווי של ויקימדיה-ישראל למדו הבנות איך בנוי ערך, מה החשיבות של מקורות מידע מהימנים והתחילו לכתוב. הערכים נבחרו על ידי בהלימה, עד כמה שניתן, לתוכנית הלימודים בהיסטוריה.

המורה לעברית ליוותה את התהליך בדגש על ניסוח אישי ומיזוג הטקסטים, כתיבת פסקאות, ועברית תקינה.

התחלנו בחיפוש אתרים מהימנים באינטרנט, אח"כ בחיפוש מידע בספריית בית ספר ולבסוף

קיבלנו הדרכה בבית אריאלה והשלמנו שם את התהליך.

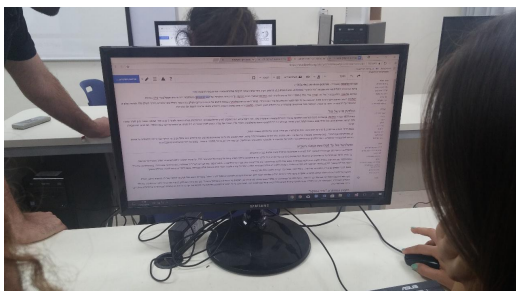
הבנות הגישו שלוש טיוטות ולאחר מכן הגיע נציג מויקימדיה ועזר לבנות להטמיע את הערכים בוויקיפדיה.

לדברי הבנות - "עבשיו הבנו מה זו עבודת חקר אמיתית".

לפני סיום השנה התקיים פרזנטציה היסטורית של הבנות מול ההורים והנהלת בית הספר. על ההגשה תקבלנה הבנות 15% מסך הציון.

מבחינתי, הפרויקט השיג שתי מטרות מרכזיות:

- למידת חקר רצינית ומעמיקה בהיסטוריה.
- שילוב והטמעת השפה העברית כחלק בלתי נפרד מלימודי היסטוריה.

דוגמא לאחד הערכים שכתבו התלמידות:

בית התבשיל בראשון לציון

בית התבשיל (נקרא גם "בית הפקיד") הוא מבנה שנבנה בשנות השמונים של המאה ה-19 במושבה "ראשון לציון". המבנה ידוע בשל חנות המסחר ליינות "כרמל מזרח" שהייתה בו.

בית התבשיל לפני שיפוץ העירייה

תוכן עניינים	
1	המבנה, שימושי ותפקידו
2	סכסוך הפקידים ועובדי היקב
3	קישורים חיצוניים
4	הערות שוליים

ויקיפדיה
האנציקלופדיה החופשית

כתבו:
שקד טרנג
אדווה לוי

המבנה, שימושי ותפקידו

בית התבשיל הוקם במושבה ראשון לציון ב-1889. בין השנים 1882-1884 הוקמו בארץ שבע מושבות, ביניהן ראשון לציון. המושבה נוסדה על ידי חובבי ציון, בהנהגתו של זלמן דוד לבוטין. שם המושבה ניתן לה על פי הפסוק מישעיהו: "ראשון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן" - ישעיהו, מ"א, כ"ז המושבה נקלעה לקשיים בשל חוסר הניסיון של העולים בחקלאות. ב-1882 נגש הברון בנימין ארמונד דה רוטשילד עם רבה הראשי של פריז ונענה לבקשתו לממן הקמת ישוב חקלאי בארץ ישראל. כעבור כמה שבועות הוא נפגש עם שליח המושבה ראשון לציון, יוסף פיינברג, ונענה לבקשתו לתת סכום של 25000 פרנק למושבה לצורך חיזוקה הכלכלי ולפיתוחה[1].

כשהמבנה הוקם בשנת 1889 הוא נקרא "בית הפקיד", ושימש את מועלי היקב ואת האיכרים. הוא נועד לשמש מקום לניהול האחרות[2]. לאחר מכן, בשנת 1901 הקים בקומה הראשונה שמואל אוסטשינסקי מטבח משותף לטובת הפועלים והרווקים במושבה[2]. לכן נקרא הבית בשם "בית התבשיל". שם גם הוכרזה שביתת הפועלים הראשונה בתולדות ארץ ישראל[3].

בית התבשיל לאחר השיפוץ

אהרון מרדכי פרימן (דרור) שהיה ממייסדי המושבה אמר[2] בפתיחת המטבח על המקום שהוא מקווה ש"המכון הזה לא יישאר רק כבית תבשיל למוזון גשמי כי אם גם למוזון רוחני".

בשנת 1902 (תרס"ג) נפתחה במבנה גם חנות למכר יינות של חברת "כרמל מזרח", זו הסיבה שקוראים לחיוב שבו שוכן המבנה "רחוב הכרמל". הבחירה בשם זה נועדה לפרסם את החנות[2]. סניף "כרמל מזרח" היה אחד המוסדות הכלכליים החשובים בראשון לציון[4].

סכסוך הפקידים ועובדי היקב

בשנת 1882 נשלחו למושבות בארץ פקידים מצרפת מטעם הברון כדי לפקח על הכספים ששלח[5]. בנוסף, שלח הברון מדריכים חקלאיים אשר הדריכו את האיכרים כיצד לגדל גפנים ולייצור יין משובח. בית התבשיל שימש למגורים הן את המדריכים והן את הפקידים[6]. פקידות הברון גרמה לבעיות רבות במושבה בכלל, ביקב ובחברת "כרמל מזרח" בפרט. חברה זו שכנה בבית התבשיל ומכרה וייצאה יינות מהיקב הסמוך לו. בעקבות כך ביקשו האיכרים מהברון שישיר מעליהם את הפקידים וייתן להם עצמאות נהלה את עצמם, אך הבקשה נדחתה. במקום זאת הקים הברון ועד לענייני המושבה. הוועד התחזק ודעתו החיובית נשמעה בענייני היקב. למרות זאת היקב התקשה לתפקד, וסחורתו הצטמצמה.

בשנת 1901 הוגשה בקשה נוספת לברון על מנת להפסיק את שלטון הפקידים[5]. הבקשה התקבלה והפקידים עזבו[4]. בשנות האלפיים המבנה הוא חלק ממאה מבנים בראשון לציון שיועדו לשימור[7]. בשנת 2011 חברו סטודנטים לעיצוב פנים, עם אנגי התכנון בעירייה והציגו תערוכה בה הוצגו רעיונותיהם להפיכת בית התבשיל למבנה לצורכי הקהילה, אך דבר לא השתנה. המבנה משמש כיום כסניף של בית קפה "לנדור".

קישורים חיצוניים

- ספריה וירטואלית ראשון לציון אתרים הסטוריים בית התבשיל
- עיריית ראשון לציון איך הופך "בית התבשיל" מסוף המאה ה-19 למרכז קהילתי למוסיקה?
- המושבות הראשונות רב היבטיים על ארץ ישראל
- שיטת הפקידות מושבות הברון

הערות שוליים

- ^[1] שלמון א, ראשון לציון בת שבעים, ועדת יובל השבעים לראשון לציון שעל ידי עיריית ירושלים, נטברסקי חברה בע"מ, 1952
- ^[2] 2.0 2.1 2.2 2.3 בית התבשיל, מוזיאון ראשון לציון (he-IL)
- ^[3] אהרוני, ש.מ., אישים ומעשים בראשון לציון, רחובות, נס ציונה והסביבה, מקסמס בע"מ, 1995
- ^[4] 4.0 4.1 וולחונסקי, ד, ראשון לציון, ועד יובל החמישים לראשון לציון, 1931
- ^[5] 5.0 5.1 שיטת הפקידות - מושבות הברון, sites.google.com
- ^[6] אליאב, מ., ספר העליה הראשונה כרך ראשון, יד יצחק בן-צבי משרד הביטחון, 1985
- ^[7] "ראשון לציון מארש: העיר נזכרת בעברה ויוצאת לשימור של 100 מבנים", xnct (בעברית), בדיקה אחרונה ב-1 במאי 2018.

קטגוריות: ראשון לציון; מבנים | ראשון לציון; כלכלה

**יומן מסע של ישיבת אלישיב דרך בית העדות בניר גלים
מוני גולדשטיין- מחנך להיסטוריה בישיבת חמ"ד צביה אלישיב, לוד**

בחודש שבט האחרון, יצאנו, תלמידי יא' - יב', למסע "שואה ותקומה" בארצנו הקדושה. עוד לפני המסע שלחנו את התלמידים לאסוף סיפורים בבית. סיפורי עלייה לארץ, סיפורי התיישבות, וסיפורי שואה ותקומה.

בנוסף לעבודות "חמ"ד ועד" ששעו התלמידים כחלק מציון הבגרות, שמעו התלמידים סיפורים רבים וחדשים.

חמושים בסיפורים אלו יצאנו למסע. ערכנו טקס קצר מול שער הישיבה, בצמוד לאנדרטה לזכר הרוגי לוד, קרבנות הטרור מבני העיר (הזכרנו את הרוגי לוד ש"אין בריה יכולה לעמוד במחיצתן") ועשינו את דרכנו צפונה. עצרנו בקרון בנתניה, קרון שואה שהוביל יהודים רבים

בדרכם האחרונה בשואה הנוראה. ישבנו בו, הקשבנו לדממה הנוראה ושרנו "אני מאמין" ו"התקווה", בפעם הראשונה והלא אחרונה במסע. התלמידים ציינו בלילה את החוויה העוצמתית של לצאת מהקרון ולראות את דגלי ישראל ואת טנק המרכבה המוצבים סמוך לקרון. "בחיים לא הייתי מרגיש את זה בפולין", אמר אחד התלמידים.

המשכנו לטרבלינקה הקטנה ומשם לבית לוחמי הגטאות. פתחנו את הסיור ב"יד לילד" ולמדנו על מקומם של הילדים בשואה. סיימנו עם המיצג של "אותיות פורחות באוויר", שהותיר בתלמידנו רושם רב.

המשכנו לשיירת יחיעם ולאנדרטת "יד ליד" ומשם ללינה בישיבת מעלות. במעלות שמענו מפי עד את סיפור הפיגוע שהתרחש במקום בשנות השבעים.

בשיח עם התלמידים בסופו של יום, אמר אחד מהתלמידים: "פגשנו הרבה סיפורי גבורה. אנחנו מרגישים שדור הסבים שלנו בנה עבורנו את המדינה ולא השאיר לנו תפקיד". שאלנו- האם הדור שלנו פחות גדול מהדורות הקודמים? והתלמידים ענו שאי אפשר לדעת משום שלא עמדנו בניסיונותיהם. שאלה זו של התלמיד ליוותה אותנו לאורך המסע כולו. במרכז של היום השני למסע עמד הסיור במוזיאון עולי הגרדום, אשר השאיר גם הוא רושם אדיר על התלמידים. בנוסף הגענו למוזיאון בעתלית, שם שמענו מאחד התלמידים על סבו, שעלה, מטעם ההגנה, על אניית המעפילים "אקסודוס" ולחם יחד עם המעפילים על הזכות להגיע לארץ ישראל.

ביום השלישי הגענו למוזיאון הפלמ"ח שם פגשנו את האלוף שייק'ה גביש. שאלנו אותו את שאלת התלמיד מהלילה הראשון. האלוף גביש נשא בפניהם נאום נרגש וטען: "אמנם חבריי הקימו למעננו את המדינה, אבל היא לא תחזיק מעמד אפילו שעה אחת בלי שאתם תגנו עליה. תפקידכם לשמור על המדינה ולחזק אותה". בנוסף הוא קרא להם להוסיף אחדות בעם.

עלינו לירושלים למוזיאון יד ושם, שם שמענו בפעם הראשונה מהמדריך שלנו, יהודה הולשטיין, את סיפור ההצלה המדהים של אביו בשואה, וכיצד הוא רואה את תפקידו כ"דור

שני" לשואה. המשכנו להר הרצל ועברנו בין קברי גיבורים שנפלו לאורך ההיסטוריה של המדינה. סיימנו בקברים של רועי קליין ועמנואל מורנו הי"ד. לפני סוף היום הלכנו לפגוש את "מושקו", משה הרשקוביץ, אשר נינו נוטל חלק עמנו במסע. גם אותו שאלנו את אותה השאלה. מושקו, אמר לתלמידים בהתרגשות

שהתפקיד שלהם הוא בחינוך ובהתיישבות. בנוסף אמר שאם לא יספגו ערכים ויחנכו את בניהם לאורם, לא תהיה משמעות וקיום למדינה ולחברה שלנו.

בלילה, בסופו של עוד יום עמוס חוויות, ציינו שביום זה פגשנו שני יהודים שגילם יחד עובר את המאה ושמונים, ושניהם רואים בנו את התקווה להמשכיות.

ביום הרביעי הגענו לכפר מימון, שם שמענו את ראובן רוזנבלט בגינת עצי הפרי שלו. בכניסה לגינה פגשנו את העץ המיוחד ביותר שלו. עץ עשוי ברזל אשר ענפיו הולכים ומתרבים ב"ה, ועל כל ענף כתוב שמו של בן, נכד או נין של ראובן רוזנבלט ורעייתו שיחיו.

גם שם שמעו התלמידים על תפקידם כדור ההמשך. אחד התלמידים אמר לראובן שמרגש אותו מאוד לראות את קיבוץ הגלויות. כיצד הוא שבא מפולין ואשתו שבאה מתימן, התחתנו בארץ ישראל ובנו יחד דור יהודי חדש. "אתה מסמל בעיני את עם ישראל המתחדש", הוסיף.

סיימנו יחד עם ההורים בבית העדות בנר גלים.

נציגים מהתלמידים התבקשו לקרוא להורים מתוך היומנים שלהם, וגם שם ציינו התלמידים את המחשבות על היותם ממשיכי דרכם של דור המייסדים ועל תפקידם בחיים.

חזרנו הביתה וחזרנו לשגרה. אבל מקווים מאוד להמשיך ולהדהד את שאלת הזהות ושאלת התפקיד של הדור שלנו, ומה חלקי בסיפור הזה, בסיפורו של עם הנצח.

ואנחנו חוזרים ואומרים להם: "שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך"

כלי בקליק: שימוש בכלי zoom ליצירת מפגש וירטואלי עם תלמידים
מוריה בר און - מדריכה להיסטוריה במחוז חיפה ומחנכת להיסטוריה
באולפנת חמ"ד צביה חיפה

לפעמים אנו המורים מרגישים שלא היו מזיקות לנו עוד 5 דקות, עוד כמה רגעים להגיד דבר מה לתלמידים או לענות על עוד שאלה, או שהתלמידים צריכים הרגעה לפני בחינה. נעים להכיר - zoom הוא אתר המאפשר יצירת מפגש עם התלמידים דרך המחשב או הפלאפון לפי צרכינו בצורה חינומית (למשך 40 דקות 501 משתתפים). בבוקר, בערב או בצהריים ניתן לקבוע מפגש לשלוח קישור לתלמידים ויאללה להתחיל. במפגש ניתן להסריט את עצמנו מדברים, להראות מצגת או דף וורד ולאפשר גם לתלמידים להשתתף לענות ולשתף משלהם. לסיום - ניתן לקבל הקלטה של ההרצאה, השיעור או המפגש שקיימנו ולשלוח לתלמידים שלא יכלו להשתתף.

איך עושים זאת?

מה המגבלות?

הכול ועוד במדריך המצורף. בהצלחה רבה.

zoom

[למדריך כתוב לחצו כאן](#)

אורה להיסטוריה?

אז תשאיר את התובנות שלך בכיתה!
נשמח לקבל רשמים, סקרורג ומאמרים לעד-כאן

Oriel17@gmail.com

משפט מבוים למלך הורדוס עדי אנגל - מחנכת להיסטוריה בתיכון חמ"ד פלך ירושלים

יחידת לימוד זו המוצגת לפניכם מתאימה לפעילות העשרה לחט"ב במסגרת שיעורי היסטוריה על תקופת בית שני. היחידה מוקדשת ללימוד והיכרות עם דמותו המורכבת ורבת הפנים של המלך הורדוס וזאת באמצעות העמדת הורדוס למשפט מבוים בכיתה. המטרות שהוצבו בבניית היחידה היו לימוד חוויתי, מפעיל ועצמאי, יחד עם שימוש בוויקיפדיה ככלי חקר ולימוד. לפני העבודה הקבוצתית על המשפט הוקדש שיעור מבוא ללימוד על הורדוס בכדי שיהיה לתלמידות את הבסיס שממנו יוכלו לצאת לחקר העצמאי בשיעורים הבאים. בשיעור זה דובר בקצרה על מפעלי הבנייה של הורדוס, על יחסיו עם הרומאים ויחסיו עם היהודים ומה המניעים ליחסים אלו. בשיעור שלאחר מכן חולק דף ההכנה למשפט (נספח 1). הבנות חולקו לקבוצות של תביעה (כ-8 בנות), הגנה (כ-8 בנות), שופטות (כ-7 בנות) והורדוס (כ-3 בנות).

הבנות בכל קבוצה חילקו ביניהן את חומרי הקריאה שהופיעו בוויקיפדיה, בהפניות ובקישורים של הערך "הורדוס" (כדאי לבחור כמה הפניות וקישורים מרכזיים ואליהם להפנות את התלמידות, שלא יקראו את כולם), וכן קבלו מאמרים מכתבי-עת היסטוריים (קתדרה וסגולה). הן התחילו לסכם לעצמן בנקודות את התשובות לשאלה המרכזית: האם הורדוס היה מלך טוב או רע ליהודים? הן חילקו את הטיעונים לטיעוני בעד ונגד. השופטות גם כן למדו את החומרים כדי לנסח לעצמן שאלות המתאימות לשאול את עדי התביעה, עדי ההגנה ואת הורדוס. קבוצת הורדוס למדו וקראו את החומרים כדי לדעת כיצד על הורדוס להגן על עצמו ולהצדיק את דרכיו בפני התביעה והשופטים.

לאור הקריאה ניסחו ההגנה והתביעה כתב אישום וכתב הגנה. בכתב האישום הועלו ההאשמות הבאות: רצח מרים החשמונאית - אשתו של הורדוס, רצח מנהיגים רוחניים פרושים, רצח בני משפחה אחרים מהמשפחה החשמונאית על ידי הורדוס, רצח של נתינים מהעם, חפים מפשע. בנוסף הואשם הורדוס בהצבת פסל בבית המקדש, כפה את דעתו על הסנהדרין והתערב בהחלטותיה.

ההגנה טענה להגנת הורדוס כי המורד במלכות דינו מוות ללא משפט וכל האנשים שהורדוס הרג היו כאלו שמרדו במלכות. הוא דאג לשמירה על יציבות ממלכתו ולא פעל לבד על דעת עצמו אלא בתמיכה של רבים מסביבו. בנוסף הוא פיתח מאד את הכלכלה. מפעלי הבנייה שלו עומדים לזכותו והוא דאג לקשרים טובים של העם ביהודה עם הרומאים.

לאחר מכן ההגנה והתביעה הזמינו עדים מטעמם לאור החומרים שקראו. בתביעה היו העדים: שפחה של הורדוס שספרה על השיגעון שלו, נכד של הורדוס שתואר כיצד הורדוס רצח את בני משפחתו והוא ניצל, תלמיד חכם פרושי שניצל מהפגיעות של הורדוס. בעדי ההגנה היה פסיכיאטר שהסביר כי להורדוס יש אבחון פסיכיאטרי והוא אינו אחראי על מעשיו, אדם מובטל שנהנה מהכלכלה המתפתחת והמשגשגת במלכותו של הורדוס. כמו כן עלה אוגוסטוס קיסר כדי לשבח

ולרומם את הורדוס כמלך חסות ביהודה שנשלח מטעמו וכן אבא של הורדוס הגיע לדבר בשבחו. בכל קבוצה היו תלמידות שאחראיות לחקור את העדים שלהן וכן לערוך חקירות נגדיות. חשוב לציין שהתלמידות חשבו לבדן על הדמויות שתשמנה כעדים לאור החומרים שקראו.

הקריאה וההכנה למשפט ארכו כשלושה שיעורים כפולים בהם רוב התלמידות עבדו יפה מאד, במרץ, בהתלהבות ובשיתוף פעולה. כל צד רצה מאד לנצח במשפט והדבר הגביר את המוטיבציה לעבוד ברצינות.

לאחר כשבועיים של הכנות הגענו אל המשפט עצמו. התכנסנו באולם בבית הספר שהפך לבית משפט. הכנו לשופטות גלימות. סידרנו את החלל בצורה של בית משפט ופתחנו את המשפט המבוים. השופטות היו המנחות. המשפט עצמו ארך שני שיעורים כפולים. הבנות היו בקיאות היטב בחומר והפגינו בו לאורך המשפט שליטה רבה. לאחר המשפט כל תלמידה התבקשה גם לכתוב חיבור ולהביע את דעתה על השאלה האם הורדוס היה מלך טוב או רע ליהודים.

מה שהפך את היחידה למוצלחת במיוחד הייתה המעורבות הרבה של התלמידות בתהליך. הן היו לומדות פעילות. הלימוד שלהן היה לימוד עצמאי לחלוטין דרך החומרים שקראו. הן חקרו את הנושא בעצמן והייתה להן מטרה "לנצח" במשפט. מטרה זו הכניסה את רובן להתלהבות רבה והעלתה את המוטיבציה לעבודה.

למדתי מהוראת יחידה זו שאין תחליף ללמידת חקר עצמאית, לקריאה אישית וקבוצתית של מקורות מידע, הערכתם וגיבוש דעה לפיהם. מעבר להיכרות מעמיקה עם דמותו המורכבת של הורדוס, תרומתו לעם היהודי וכו', התלמידות רכשו כמה כלים ומיומנויות חשובות: השיעור זימן להן למידה שיתופית בעבודת צוות. היה עליהן לחלק ביניהן את החומרים, כל אחת קראה חלק ושיתפה את כל חברות הקבוצה בתובנות ומסקנות שלה. לאחר מכן היה עליהן לחשוב יחד איך נכון להציג את הדברים, אלו עדים כדאי להביא ועוד. בנוסף הן עבדו על מיומנויות חקר כגון, איתור מידע בטקסט - בעד הורדוס או נגדו, עיבוד החומרים בסיכום שלהן, מיזוג

טקסטים לכדי סיכום אחד. בנוסף הבנות עבדו על יכולות הטיעון והשכנוע שלהן, בכתב ובעל פה. כמה נקודות לביצוע ולמחשבה: להוצאת הפרויקט לפועל דרושים לפחות שלושה שיעורים כפולים. אמנם מדובר בזמן רב אך זה משתלם בסופו של דבר. בנוסף, היו כמה פעמים במהלך המשפט שהדמיון של התלמידות

התערבב עם המציאות ההיסטורית, בנקודות בהן אין לנו ידע היסטורי ממשי התלמידות הוסיפו משלהן כיד הדמיון, מה שהיה יכול להטות את הכף לטובת הורדוס או לרעתו ללא בסיס וזה היה בעייתי. היה עלי לחשוב מראש על נקודה זו ולהחליט מה עושים במקרים אלו. במהלך המשפט המבויים היה מקום לספונטניות על אף ההכנות המרובות לאירוע. על המורה לדאוג לעבור בכל קבוצה ולבחון את חומריה כך שהמשפט המבויים יהיה כמה שיותר מוכן מראש ופחות ספונטני. מערך שיעור זה נהגה ונבנה על ידי מנהלת חט"ב והמורה להיסטוריה רחל צור וכן המורה להיסטוריה אפרת גל.

חידון לוחמי המחותרות לחט"ב

הילה שכטר - מדריכה להיסטוריה במחוז דרום ומחנכת להיסטוריה באולפנת חמ"ד חן במדבר באר שבע

בשנים האחרונות אני מציעה לתלמידותיי בכיתות ז'-ט' באולפנת 'חן במדבר' בבאר שבע לגשת לחידון לוחמי המחותרות. באחת השנים, אפילו זכינו במקום הראשון עם התלמידה נעמה פורת.

חידון לוחמי המחותרות, ביוזמת מוזיאון לח"י והמדרשה הלאומית ע"ש רנה מור, ובשיתוף פעולה עם הגופים העוסקים בנושא-מכון ז'בוטינסקי, מרכז מורשת בגין, עמותת לח"י, ברית חיילי האצ"ל, מוזיאון האצ"ל בתש"ח ומוזיאון אצ"ל. כל שנה החידון עומד בסימן אחר, השנה- 70 למדינת ישראל עמד החידון בסימן "מחותרת לעצמאות".

כל משתתפי החידון מקבלים חוברת שבה נכלל החומר לקראת החידון. החומר כולל רקע היסטורי על המחותרות ועל מבצעים שנעשו וכן קטעי עיתונות, מכתבים ומסמכים, כך שמשותפי החידון נחשפים גם למקורות היסטוריים מהתקופה.

המיוחד בחידון זה הוא שבמסגרת ההכנות והלימוד, נפגשים התלמידים עם לוחם/ת מחותרת, ומבצעים משימה בבית, שהציון עליה, מצטרף לניקוד הכללי שצוברים המתמודדים במהלך החידון. השנה כללה המשימה:

1. בעקבות ריאיון שערכתם עם לוחם/ת, או עדות ששמעתם בבית הספר, תארו פעולה או התנהגות של לוחם/ת שהרשימה אתכם וכתבו מדוע.

2. תעדו ביקור שלכם באחד מאתרי המורשת ברחבי הארץ, הקשורים לתקופת המחותרות ומלחמת העצמאות - מוזיאונים, אתרי קרבות, אנדרטאות וכו'. התייעוד יכול להיות בכתב, בתמונות, בסרטונים קצרים, מצגת. תארו מה קרה באתר שבחרתם ואילו ערכים ניתן ללמוד מסיפור זה?

מארגני החידון מספרים שבכל שנה הם מתפעלים שוב ושוב, מהאיכות, עומק ההבנה, מהתלהבות והמסירות שבה התלמידים לומדים ומבצעים את המשימות.

חצי גמר החידון נערך השנה במכון ז'בוטינסקי ומלבד המבחן בכתב כלל חצי הגמר סיור ופגישה עם דמות מהתקופה.

אירוע הגמר ייערך בכ"ד אייר במרכז מורשת בגין בירושלים בנוכחות וותיקי המחותרות ואישי ציבור.

מלבד החוויה של ההשתתפות בחידון, ישנה חשיפה מאוד גדולה של תלמידים בחט"ב לאירועי התקופה ולאישים מהתקופה, כך שלצד הידע ההיסטורי לומדים משתתפי החידון גם על הערכים של לוחמי המחתרת, ויותר מכל הם לומדים את הסיפורים והאירועים, המורשת והרוח של אותם לוחמים גיבורים שעשו למען הקמת המדינה בכדי לזכור ולהעביר הלאה. חשוב לי להדגיש את הערך והחוויה להם זוכים התלמידים במפגשים עם ותיקי המחתרת. ממפגשים מעצימים אלה יוצאים התלמידים נרגשים ומלאי רוח, וסוחפים אחריהם את משפחתם וחבריהם.

כמורה המעודדת תלמידות לגשת לחידון, אני רואה בחידון זה הזדמנות אדירה לאתגר את תלמידי החט"ב, שכל כך מתעניינים בתקופה. החידון תורם להם להבנה כי ההיסטוריה הינה אירוע מתגלגל, ובכדי להבין וללמוד על המחתרות ועל אירועי התקופה יש ללמוד קודם על מצב היהודים בארצות הגולה, טרם הגעתם לארץ ישראל. יתר על כן המפגש הבין אישי בין תלמידי חט"ב לבין לוחמי מחתרת תורם להם בבניית הזהות היהודית והלאומית ומחדד בקרבם את ההכרה כי היו אנשים (עוד ישנם) שלחמו והקריבו את חייהם למען מדינה לעם היהודי.

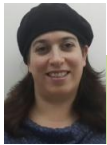
אני קוראת לכם מורים יקרים, לעודד ולהשתתף בחידון.

לפרטים נוספים ניתן לפנות לטלפונים: 03-6820288 | 03-6837582 | 050-6512705

mnv@zahav.net.il

בהכנת הכתבה השתתפה נעמה וולקני מהמדרשה הלאומית ע"ש רנה מור

(מיסודה של גאולה כהן)

עליה וקליטה משנות החמישים ועד שנות התשעים שרית יפה - מדריכה ארצית לערכים בהיסטוריה חמ"ד

"עם נוצר וארץ קמה" (מתוך: שיר השיירה. מילים: עלי מוהר)

מוצע ללמד שיעור זה כסיכום חגיגי ללימוד נושא עלייה והתיישבות משנות החמישים ועד שנות התשעים.

שיעור זה מאפשר לבחון את נושא העליות ארצה דרך שירים. יש כאן מקורות רבים, חלקם ביקורתיים, מעוררים לחשבון נפש ובצידם גם שירים חגיגיים ומרוממי נפש. ניתן להשתמש בכל המקורות או בחלקם. יש מספר אפשרויות לעיבוד ולליבון של שירים אלו.

מטרות:

הבנת הקשיים והאתגרים שעמדו בפני העולים ותרומתם לבניין הארץ באמצעות שירים.
הבנת החשיבות בקליטת עליה תוך התייחסות למאפיינים הייחודיים של העולים.

הכנה:

בריסטולים, פלסטלינה, בצק, גירים, מקלות ארטיק, צבעים, דבק, ועוד חומרי יצירה כיד הדמיון הטובה.
כדי להפוך את המעמד לחגיגי עוד יותר אפשר להכין את הכיתה מראש בצורה חגיגית - להוסיף תמונות, פסוקים וכיבוד מתאים.

מהלך השיעור:

חלק א - לימוד השירים

כל קבוצה תקבל שירים העוסקים באחת האפשרויות הבאות (כל השירים מופיעים [בקישור](#)):

קבוצה ראשונה: "העליות" בעשורים הראשונים לאחר קום המדינה.

קבוצה שניה: העליות בשנות ה-70 ובשנות ה-90 של המאה העשרים - מבצעי העלייה מאתיופיה.

קבוצה שלישית: העליות בשנות ה-70 ובשנות ה-90 של המאה העשרים - מבצעים ומאבקים לעלייה מברית המועצות.

התלמידים יתבקשו :

- לקרוא/להאזין לשיר/קבוצת שירים
- להתייחס לשאלות בדף המנחה
- לייצר תוצר קבוצתי מקורי

חלק ב' - יצירת תוצר קבוצתי מקורי

לאחר לימוד כל השירים של הקבוצה יתבקשו התלמידים להציג באופן יצירתי את התחושות, הרגשות והמסקנות העולות בהם לאור הלימוד בכיתה ולאור השירים שלמדו בשיעור זה.

אפשר לכתוב שיר תגובה/ לאייר משפטים מתוך השירים/לכתוב פרפראזה על השיר המקורי/לבטא בציור או בכל אופן חזותי אחר את הרגשות בעקבות הלימוד.

חלק ג' - דיון במליאה

דגשים אפשריים לשיח במליאה בעקבות התוצרים:

1. כדאי לשים לב לעיסוק בשאלת הזהות ולצורך בשייכות. כדאי להתייחס לתחושת האמביוולנטיות בין הרצון לשמור על המנהגים מבית-אבא יחד עם הרצון להיות "ישראלי".
2. השוואה - האם יש הבדל בין שירי שנות ה-70 לשנות ה-90 ומהו. ניתן לשאול על הקשר בין הגורמים לעלייה ומאפייני העולים ובין המתואר בשיר.
3. לבחון עם התלמידים האם יש סגנון אחר/קשיים אחרים או דגשים אחרים בשירים שנכתבו על ידי העולים עצמם בהשוואה לשירים שנכתבו ל ידי משוררים ישראלים.

חלק ד' - אסיף:

כל תלמיד יציין תובנה אחת שהתחדדה לו בעקבות לימוד זה.

מוזיאון מכון איילון - גבעת הקיבוצים רחובות נוגה בן ארי, מנהלת הדרכה- מוזיאון מכון איילון

סיפורו של מכון איילון הוא פרשה עלומה, שהתרחשה בשנים 1945-1948 בין תום מלחמת העולם השנייה ועד להקמת מדינת ישראל. תחת עינם הפקוחה של הבריטים ששלטו בארץ, בסוף שנה 1945, הקימו ארגון ה"הגנה" ותעש

במחנת מפעל תת-קרקעי לייצור כדורים לתת-מקלע "סטן" בגבעת הקיבוצים, בצפונה של העיר רחובות.

כינוי הסתר של המפעל, בפי אנשי "ההגנה", היה "מכון איילון".

בבניית המכון והפעלתו השתתפו אנשי קבוצת הצופים א', שעברו לגבעת הקיבוצים ואנשי תעש במחנת.

במהלך שנת 1947 הצטרפו אליהם הכשרת הפלמ"ח מחפצי-בה וחברים מקבוצת "הבונים". המכון התת-קרקעי ששטחו כ-250 מ"ר, כוסה בשכבת אדמה בעובי של כ-4 מ'. שני פתחיו הוסוו במבני המכבסה והמאפיה. מעל המכון הוקמו מבני מגורים, חדר אוכל, לול, רפת, מסגריה וגן ירק. קיבוץ תמים למראה.

מכונות לייצור הכדורים נרכשו בפולין על ידי ה"הגנה" והוברחו בדרכי סתר לבירות ומשם לארץ ישראל, סיפור בלשי בפני עצמו.

מכון איילון היה המפעל הגדול של תעש במחנת, בו יצרו יותר משני מליון כדורי 9 מ"מ לתת-מקלע "סטן" מתוצרת תעש. לאחר קום המדינה הועברו המכונות למפעל תעש באזור תל אביב. אנשי קבוצת הצופים א' עלו על הקרקע והקימו את קיבוץ מעגן מיכאל, ליד קיסריה.

גבעת הקיבוצים שננטשה שימשה אכסניה לגורמים שונים של התעשייה הביטחונית של מדינת ישראל. משנת 1975 החלה פעילות של גופים שהייתה להם זיקה למקום למען שיקום ושימור האתר. ב-1986 הוקם ועד ציבורי ביוזמת יו"ר הכסת מר שלמה הלל, חבר הצופים א' לשעבר.

לועד נשלחו נציגים מן התעשייה הצבאית, ארגון חברי ה'הגנה', קיבוץ מעגן מיכאל, עיריית רחובות, מכון ויצמן למדע, הקק"ל, החברה להגנת הטבע והמועצה לשימור מבנים אתרי מורשת בישראל, אשר קיבלה על עצמה את משימת השיקום. המוזיאון נחנך ב-1987.

מוזיאון מכון איילון - גבעת הקיבוצים קרית המדע, רחובות 76326

טלפון: 08-9406552 פקס 08-9407534

ימים א'-ה': 08:30-16:00, יום ו' 08:30-14:00 משך הסיור בשעה.

ראו גם אתר: www.shimur.org.il אימייל להזמנות: noga@shimur.org.il

הכנס מוצמנים לכנס השנתי של המחנכים

להיסטוריה ואזרחות בחמ"צ

שיתקיים במסגרת כנס מנהיגי חינוך

בושא הכנס:

ח'מדינה בדרך' למדינה יהודית

הכנס יתקיים אי"ה ביום שני,

י"ט תמוז התשע"ח (2.7.18)

בבנייני האומה בירושלים

- תוכנית הכנס מופיעה בקישור -
- ההרשמה לכנס בלחיצה על הקישור -

בואו בשמחה! בלה וצוות ההצרכה

יום שני כ"ו בתמוז (9.7)

- 9:00 התכנסות ורישום
- 9:30 דברי פתיחה וברכות
פרופ' יעקב כץ, נשיא מכללה ירושלים
גב בלהה גליקסברג, מפמ"ר היסטוריה ואזרחות במח"ד
הרב דוד לאו שליט"א, הרב הראשי לישראל
- 9:45 מושב ראשון: תיעוד ראשוני | י"ר: דורית ספרברג
"מי יכתוב את ההיסטוריה שלנו? - ארכיון וינבלבלום, הרב ד"ר שחר רחמי
ארכיון ITS - שירות האיתור הבינלאומי, סימה וולקוביץ, יד ושם
הפסקה
- 12:00 מושב שני: מכתבים כנוצרי זיכרון | י"ר: שרה קפלן
הורים מרוחק - מכתבי משפחת אשונג, חנה גוטמן
"יחידי נותרתי" - מכתבים ראשוניים לאחר השואה, אסתר פרבשטין
הפסקת צהריים
- 13:00 מושב שלישי: במחול ובנדשת המצלמה | י"ר: ד"ר אסף ידידיה
שש ערים - סרטים תיעודיים על קהילות שנכחדו,
פרופ' גרעון גרייף, מכון שם עולם
ציורי ילדים כמקור היסטורי, אורית מרגליות
- 16:00 סיום

יום שלישי כ"ז בתמוז (10.7)

- 9:30 מושב ראשון: יומנים כמקור היסטורי | י"ר: אסתר פרבשטין
יומנו הנגנו של אבי, יוסף דערנש,
שמעון דרוק, י"ר הארטן העולמי של יהודים יוצאי לוב
נשמת האדם המושקת, יומנו של ד"ר לור אפשטיין מוילנה,
ד"ר לאה פרייס, יד ושם
הפסקה
- 11:30 מושב שני: ניצולים ומתעדים | י"ר: ד"ר חיים שלם
רחל אויברג: "כל יום הוא משפט אייכמן",
ד"ר בועז כהן, האקדמית גליל מערבי
מארק דבורצקי - מרופא להיסטוריון ולמנצח, דלית דנברג
הפסקת צהריים
- 13:00 מושב שלישי: מעגלי זיכרון | י"ר: פנינה רותם
התיעוד בציבור החרדי, הרב ישראל גולדווסר, גנוך קידוש השם
תיעוד בסרטי משפחות, נעמי האיתן, אולפני אתרוג
- 16:00 סיום

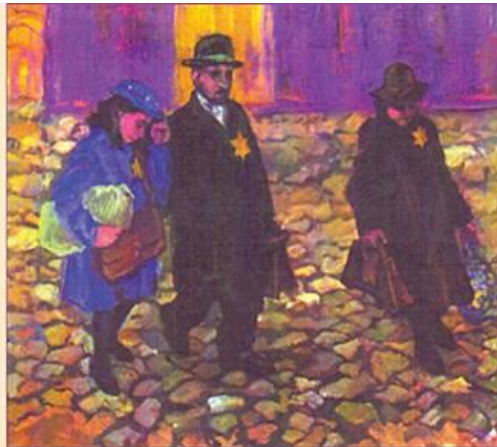
יום רביעי כ"ח בתמוז (11.7)

ביקור ביד ושם: הרצאה וסיור מודרך בשתי תערוכות

לפרטים והרשמה:

02-6750992

zachor.michlalah.edu mls@michlalah.edu

אנה פרנק והוריה הולכים למחבוא. ציירה קיסר סוזן. פתוך הערכה: ג'ניני האמן, ד"ר בתיה ברוטין

כותבים, מתעדים וזוכרים

המרכז ללימודי השואה
במכללה ירושלים
מתכבד להזמין אתכם
לכנס הקיץ תשע"ח

בשותף עם מרכז היסטוריה
מטל היסטוריה ב"ח
הפיקוח על היסטוריה אזרחית במח"ד

פרסומים